ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

๑. ชื่อผลงานถอดบทเรียนกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (สสอ.) บ้านทางสายลวด อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการเดือนตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๖๑

๓. ความรู้ทางวิชาการหรือแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

๓.๑ การจัดการพื้นที่ต้นน้ำอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนรอบแนวเขตป่าอนุรักษ์โดยสนับสนุนงบประมาณให้กับหมู่บ้านที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (สสอ.)

๓.๒ ส่งเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วม สร้างเครือข่ายของชุมชนให้เป็นชุมชนเข้มแข็งอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน

๓.๓ มุ่งเน้นพัฒนาคนอยู่ร่วมกับป่าให้สามารถสร้างชุมชนที่มีความสมดุลของเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ลดรายจ่ายครัวเรือนด้วยธนาคารอาหารจากป่า สร้างศักยภาพด้วยเอกลักษณ์ของพืชพรรณ วัฒนธรรมประเพณีและทิวทัศน์

๓.๔ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพึ่งตนเอง สร้างเรือนเพาะชำกล้าไม้ป่าและเก็บหาของป่า สามารถประกอบอาชีพหลักและอาชีพเสริมในครัวเรือนได้

๔. สรุปสาระและขั้นตอนในการดำเนินงาน

การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (สสอ.) บ้านทางสายลวด อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษจนได้รับรางวัลโครงการประกวดหมู่บ้าน สสอ. ดีเด่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เริ่มด้วยการประชาสัมพันธ์สำรวจพื้นที่เป้าหมาย จัดประชุมเวทีชาวบ้าน และการดำเนินงานอย่างมีระบบขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

๔.๑ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยสำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำมีกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (สสอ.) ในลักษณะที่ให้เงินอุดหนุนแก่ชุมชนซึ่งอยู่ในพื้นที่หรือบริเวณรอบป่าอนุรักษ์

๔.๒ หน่วยจัดการต้นน้ำห้วยสำราญ ดำเนินการประชาสัมพันธ์และคัดเลือกหมู่บ้านที่มีความพร้อมเข้าร่วมโครงการ สสอ. ซึ่งเป็นหมู่บ้านในพื้นที่รับผิดชอบ และได้คัดเลือกบ้านทางสายลวด อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษเข้าร่วมกิจกรรม

๔.๓ โดยพิจารณาจาก ๑.) ไม่เคยเข้าร่วมหรือเคยเข้าร่วม สสอ. มาแล้วไม่ถึง ๔ ครั้ง ๒.) ชุมชนมีส่วนร่วมดูแลรักษาป่าในท้องถิ่นเป็นพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๕๐๐ ไร่ ๓.) มีแผนงานการเพาะชำกล้าไม้ป่าท้องถิ่นหลากชนิด จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ กล้า และ ๔.) มีแผนงานการปลูกเสริม/ปลูกฟื้นฟู ด้วยกล้าไม้ป่าที่ชุมชนเพาะชำไว้ เป็นพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑๐ ไร่

๔.๔ เจ้าหน้าที่หน่วยจัดการต้นน้ำห้วยสำราญชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินงานและวัตถุประสงค์ของกิจกรรมให้ชุมชนบ้านทางสายลวดทราบ และผู้สนใจลงชื่อเป็นสมาชิก สสอ. และแต่งตั้งคณะกรรมการ สสอ. เพื่อเป็นผู้ประสานงานและจัดทำแบบเสนอโครงการเพื่อขอรับเงินอุดหนุน จำนวนปีละ ๕๐,๐๐๐ บาท

๔.๕ ประชุมเวทีชาวบ้านเพื่อหารือในกลุ่มสมาชิก สสอ. บ้านทางสายลวด เพื่อกำหนดกิจกรรมและแผนการดำเนินงานแต่ละปีซึ่งกิจกรรมของบ้านทางสายลวดที่ได้ดำเนินการมาแล้วในด้านการดูแลรักษา อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในระยะเวลา ๔ ปี ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๑ ได้แก่

๑) ลาดตระเวน ดูแลรักษาป่า
๒) บวชป่า สืบชะตาป่า พิธีเลี้ยงผีต้นน้ำ
๓) กำหนดขอบเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ของชุมชน
๔) ทำป้ายแนวเขตป่า
๕) ทำแนวกันไฟ สร้างศาลาที่พักชุดลาดตระเวน
๖) จัดหาอุปกรณ์ดับไฟป่า
๗) ปลูกเสริมป่าชุมชน ป่าอนุรักษ์ ป่าต้นน้ำ
๘) ปลูกไม้สองข้างทาง ลำคลอง หมู่บ้าน และปลูกหญ้าแฝก
๙) จัดทำระบบประปาภูเขา
๑๐) ปรับปรุงทางเดินธรรมชาติ ภูมิทัศน์ และจุดชมวิว

๔.๖ การดำเนินงานภายใต้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่หน่วยจัดการต้นน้ำห้วยสำราญ เป็นที่ปรึกษาและให้ข้อมูลทางวิชาการเพื่อให้ดำเนินกิจกรรมตามแผนงานโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

๔.๗ หัวหน้าหน่วยจัดการต้นน้ำห้วยสำราญพิจารณาคัดเลือก สสอ. บ้านทางสายลวด ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และเกิดประโยชน์ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เห็นผลชัดเจน โดดเด่น และเป็นที่ยอมรับของสังคม สามารถเป็นแบบอย่างในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างยั่งยืนให้กับชุมชนหรือหมู่บ้านอื่นๆ ได้ เพื่อเข้าประกวดโครงการประกวดหมู่บ้าน สสอ. ดีเด่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ จนได้รับรางวัลรองชนะเลิศได้สำเร็จ

๔.๘ รวบรวมข้อมูลและถอดบทเรียนเพื่อเป็นหมู่บ้าน สสอ. ต้นแบบในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ในชุมชนเพื่อสามารถนำกระบวนการมีส่วนร่วมที่ประสบผลสำเร็จของกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (สสอ.) บ้านทางสายลวด อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษไปประยุกต์ใช้กับการจัดการพื้นที่ต้นน้ำแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่อื่นๆ ได้

๕. ผู้ร่วมดำเนินการ (ถ้ามี) ๑. .....-.....สัดส่วนของผลงาน.....-.....%
๒. .....-.....สัดส่วนของผลงาน.....-.....%
๓. .....-.....สัดส่วนของผลงาน.....-.....%

๖. ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ (ระบุรายละเอียดของผลงานพร้อมทั้งสัดส่วนของผลงาน)

ถอดบทเรียนกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (สสอ.) บ้านทางสายลวด อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ดำเนินการตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง เดือนกันยายน ๒๕๖๑ เริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลหน่วยจัดการต้นน้ำห้วยสำราญ ทำการประชาสัมพันธ์และกำหนดหมู่บ้านที่มีความพร้อมเข้าร่วม สสอ. สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ (สบอ.) แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (คณะกรรมการบริหาร สสอ.) โดยมีผู้อำนวยการ สบอ. เป็นประธาน ผู้อำนวยการส่วนทุกส่วนใน สบอ.เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการส่วนจัดการต้นน้ำเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้แต่งตั้งผู้อำนวยการส่วนจัดการต้นน้ำใน สบอ. สาขา เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการด้วยโดยคณะกรรมการบริหาร สสอ. มีหน้าที่พิจารณาอนุมัติโครงการของชุมชน ตรวจสอบดูแลให้คำปรึกษา และติดตามผลการดำเนินงานโครงการของชุมชนให้บรรลุวัตถุประสงค์

ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายเข้าร่วมประชุมรับฟังการชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินงาน และวัตถุประสงค์ของโครงการ สสอ.จากเจ้าหน้าที่หน่วยจัดการต้นน้ำห้วยสำราญ ให้ผู้สนใจลงชื่อเป็นสมาชิก สสอ.

และตั้งคณะกรรมการ สสอ. ของหมู่บ้านจากสมาชิก สสอ. บ้านทางสายลวด เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน ดำเนินการจัดประชุมระดมความคิดเห็น จัดทำแบบเสนอโครงการเพื่อขอรับเงินอุดหนุน เป็นตัวแทนเบิกจ่ายเงิน เป็นแกนหลักในการดำเนินกิจกรรม ตลอดจนจัดทำรายงานผลการดำเนินงานพร้อมการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการของชุมชนเข้าไปส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของ สสอ.บ้านทางสายลวด นำมาวิเคราะห์และสรุปผล สัดส่วนผลงานของผู้เสนอ ๑๐๐%

๗. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๗.๑ ผลสำเร็จของงานเชิงปริมาณ

๑) ทราบจำนวนสมาชิกเครือข่ายการมีส่วนร่วมของหน่วยจัดการต้นน้ำห้วยสำราญและหมู่บ้านทางสายลวด อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

๒) ทราบจำนวนพื้นที่ป่าที่ถูกทวงคืนจากการบุกรุกของชุมชนในพื้นที่ และพื้นที่ป่าที่ดูแลรักษาภายใต้กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (สสอ.) บ้านทางสายลวด อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

๓) ทราบจำนวนพื้นที่ทำกินของชุมชนบ้านทางสายลวด โดยมีการกำหนดขอบเขตที่ดินของชุมชนเพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่ม แนวเขตป่าอนุรักษ์เขาแหลม แนวเขตป่าชุมชนในพื้นที่ ๘๓ ไร่ แนวเขตป่าของวัด ๑๕ ไร่

๗.๒ ผลสำเร็จของงานเชิงคุณภาพ

ชุมชนมีความเข้มแข็ง สมัครสมานสามัคคี มีความรู้ ความเข้าใจ และมีจิตสำนึกในการดูแลคุ้มครองอนุรักษ์ผืนป่า ร่วมกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ปลูกฟื้นฟูป่าต้นน้ำ สร้างฝายต้นน้ำบวชป่า และจัดทำแนวกันไฟ และพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ จุดชมวิวที่สามารถสร้างความมั่นคงทางรายได้ ทำให้วิถีชีวิตของชุมชนคนอยู่กับป่ามีความอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพรรณอาหารป่า เพื่อบริโภคในชีวิตประจำวันและยังเป็นรายได้เสริมของครอบครัวสามารถดำเนินกิจกรรมได้ต่อเนื่องและต่อยอดจากกิจกรรม สสอ. ได้ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายด้านการอนุรักษ์ได้อย่างยั่งยืน

๘. การนำไปใช้ประโยชน์

สามารถนำกระบวนการมีส่วนร่วมที่ประสบผลสำเร็จของกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (สสอ.) บ้านทางสายลวด อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ไปประยุกต์ใช้กับการจัดการพื้นที่ต้นน้ำแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่อื่นๆ ได้

๙. ความยุ่งยากในการดำเนินงาน/ปัญหา/อุปสรรค

๙.๑ บ้านทางสายลวดเป็นพื้นที่ที่ชุมชนใช้ภาษาสื่อสารคือ เขมร ลาว ส่วย จึงมีความลำบากในเรื่องของการสื่อสารและการใช้ภาษาต่างๆ อยู่บ้าง

๙.๒ ชุมชนบ้านทางสายลวดตั้งอยู่ในหุบเขาขนาดเล็ก บางครอบครัวแยกแอยู่ตามสวนยางพาราซึ่งไกลจากหมู่บ้าน การเดินทางหรือการติดต่อสื่อสารไม่ค่อยสะดวก

๙.๓ การพัฒนาป่าอนุรักษ์เขาแหลมและจุดชมวิวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนยังต้องใช้เวลาและทุนทรัพย์อีกค่อนข้างมาก เนื่องจากพื้นที่อยู่บนเขา การคมนาคมไม่สะดวก

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑๐.๑ ควรให้พื้นที่ป่าอนุรักษ์ทุกแห่งโดยเฉพาะพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่เป็นพื้นที่ต้นน้ำ ทั้งลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำสาขา มีการนำกระบวนการการสร้างเครือข่ายด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนรอบแนวเขตป่าอนุรักษ์ไปใช้ในการบริหารจัดการดูแลทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ป่าต้นน้ำ

๑๐.๒ ควรมีการจัดอบรม และให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่เป็นประจำเพื่อประสิทธิภาพในการทำงานหรือบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและอบรมเยาวชนต้นน้ำรอบแนวเขตป่าอนุรักษ์ หรืออาจขยายเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับองค์กรและหน่วยงานข้างเคียง

๑๐.๓ ควรเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับพื้นที่ป่าอนุรักษ์ข้างเคียงเพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ให้สามารถวิเคราะห์พื้นที่ การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....

(นายประมวล รัตนวัน)

ผู้เสนอผลงาน

วันที่.....๑๖...../...กรกฎาคม..../...๒๕๖๔.....

ขอรับรับรองว่าสัดส่วนหรือลักษณะงานในการดำเนินการของผู้เสนอข้างต้นตรงถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้ร่วมดำเนินการ

วันที่...../...../.....

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....

(นายสมโภชน์ เที่ยงจิตต์)

(ตำแหน่ง) นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ

วันที่ ผู้อำนวยการส่วนอุทยานแห่งชาติ

16 ก.ค. 2564

(ผู้บังคับบัญชาที่ควบคุมดูแลการดำเนินการ)

(ลงชื่อ) .....

(.....นายพุทธพจน์ คูประสิทธิ์.....)

ผู้อำนวยการกอง/สำนักขึ้นไป.....ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๙.....

วันที่...../.....๑๖ ก.ค. ๒๕๖๔...../.....

หมายเหตุ : หากผลงานมีลักษณะเฉพาะ เช่น แผ่นพับ หนังสือ แถบบันทึกเสียง ฯลฯ ผู้เสนอผลงานอาจส่งผลงานจริงประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการก็ได้

ข้อเสนอแนวคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ของผู้เข้ารับการคัดเลือกชื่อ.....นายประมวล รัตนวัน.....
เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง....นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ.....ตำแหน่งเลขที่.....๓๐๔๔.....
งาน/ฝ่าย/กลุ่ม/ส่วน/ศูนย์.....ส่วนอนุรักษ์และป้องกันทรัพยากร.....
สำนัก/กอง.....สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๙ (อุบลราชธานี).....
เรื่อง การจัดการแหล่งนันทนาการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

หลักการและเหตุผล

จากข้อมูล สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ทั้งหมด ๘๙,๘๑๕,๖๘๐ คน หรือเฉลี่ยปีละ ๑๗,๙๖๓,๑๓๖ คน ซึ่งจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวนมากต่อปีขนาดนี้ ย่อมส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ปัญหาขยะ พฤติกรรมให้อาหารสัตว์ป่า จนทำให้สัตว์ป่าเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การขีดเขียนหรือทำสัญลักษณ์ บนพื้น โขดหินหรือผนังถ้ำ ซึ่งที่กล่าวมาเป็นเพียงพฤติกรรมเบื้องตนที่พบ ซึ่งล้วนเกิดจากพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสม ซึ่งที่ผ่านมาได้มีมาตรการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติอุทยานแห่งปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่มีการกำหนดข้อห้ามต่างๆ เพื่อป้องกันทรัพยากร และกำหนดบทลงโทษไว้ แต่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มิได้ศึกษาข้อควรปฏิบัติก่อนการมาท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติมากนักและมิเห็นคุณค่าความสำคัญของทรัพยากรนันทนาการที่มีอยู่ จึงทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเหล่านี้ขึ้น ดังนั้นการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติมีประสิทธิภาพสูงสุดต้องเริ่มจากกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์โดยตรงจากแหล่งทรัพยากรเป็นอันดับแรก นั้นคือนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักผ่อนหย่อนใจในแหล่งนันทนาการ

บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ

การจัดการแหล่งนันทนาการ หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ต้องจัดการกับนักท่องเที่ยว โดยต้องคำนึงถึงทั้ง ๒ ฝ่าย นั้นคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวและ ฐานทรัพยากร โดยต้องมีการวิเคราะห์กลุ่มนักท่องเที่ยวว่าส่วนใหญ่เป็นใคร ต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวรูปแบบไหน (สะดวกสบายหรือแนวผจญภัย) นักท่องเที่ยวเป็นชาวไทยหรือชาวต่างชาติ เป็นเด็กหรือกลุ่มผู้ใหญ่ เพราะจะมีผลในการออกแบบป้ายสื่อความหมายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติและกำหนดกิจกรรมนันทนาการในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพและตรงกับกลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ซึ่งป้ายสื่อความหมายถือว่าเป็นสื่อที่เป็นตัวช่วยสำคัญในการกระตุ้นจิตสำนึกให้แก่นักท่องเที่ยว สร้างความรู้เกี่ยวกับพื้นที่อนุรักษ์ การเห็นคุณค่าและความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นป้ายสื่อความหมายในเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ป้ายคำเตือน เพื่อลดความเสียหายต่อฐานทรัพยากรและตัวนักท่องเที่ยวเอง นิทรรศการ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ซึ่งทางหลักวิชาการการจัดทำโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติในแหล่งนันทนาการที่มีประสิทธิภาพขั้น จำเป็นศึกษาควบคู่กับการศึกษาฐานทรัพยากรนันทนาการ ได้แก่

๑) การประเมินขีดความสามารถในการรองรับได้ของทรัพยากร(Carrying Capacity : CC) เนื่องจากแหล่งนันทนาการแต่ละประเภทมีความสามารถในการรองรับการใช้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบและโครงสร้างของระบบนิเวศ ซึ่งมีความเปราะบางอ่อนไหวในการรองรับการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวที่ไม่เท่ากัน นอกจากการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวต่อหนึ่งช่วงเวลาช่วยลดผลกระทบต่อทรัพยากรแล้ว ยังสามารถป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด ๑๙ ที่กำลังระบาดในปัจจุบันได้

๒) การกำหนดช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ เนื่องจากคนส่วนใหญ่เมื่อเลือกพื้นที่สำหรับประกอบกิจกรรมนันทนาการ มักพิจารณาจากแหล่งนันทนาการที่สามารถตอบสนองความต้องการประสบการณ์ที่พึงปรารถนาของตนเอง โอกาสด้านนันทนาการจึงเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้ประโยชน์และการจัดการพื้นที่ กล่าวคือเป็นความหลากหลายของโอกาสหรือทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวในการประกอบกิจกรรมนันทนาการจากศักยภาพของทรัพยากรในพื้นที่เป็นสำคัญ เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินช่วงชั้นโอกาส เช่น ความยากง่ายในการเข้าถึง ระยะทางของเส้นทาง ช่วงเวลาที่เหมาะแก่การใช้เส้นทาง ความเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของพืชหรือสัตว์ป่า หายาก ฯลฯ ล้วนเป็นเกณฑ์ที่ส่งผลต่อประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับในพื้นที่ที่แตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น ตั้งแคมป์นอนพักแรมในป่าย่อมให้ประสบการณ์ที่ต่างจากนอนในบ้านพักที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกทุกอย่าง แม้เป็นกิจกรรมการพักค้างแรมเหมือนกัน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

หากพื้นที่แหล่งนันทนาการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติได้นำผลจากการศึกษากลุ่มนักท่องเที่ยว ประเมินขีดความสามารในการรองรับได้ และกำหนดช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ เป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่นันทนาการในเขตอุทยานแห่งชาติจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งด้านการจัดการทรัพยากรนันทนาการมิให้ถูกทำลายจนเกินขีดความสามารถในการรองรับได้ทั้งทางกายภาพและจิตวิทยา ด้านผู้ใช้ประโยชน์ ในที่นี้คือ นักท่องเที่ยวก็จะสามารถกระตุ้นจิตสำนึกและความรู้เกี่ยวกับพื้นที่อนุรักษ์ การเห็นคุณค่าและความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ โดยใช้วิธีสื่อความหมายประเภทต่างๆ ให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย เช่น ป้ายคำเตือน ป้ายแนะนำ ป้ายสื่อความหมายต่างๆ นักท่องเที่ยวทราบถึงกฎระเบียบและการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องในการท่องเที่ยวพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ในด้านการบริหารจัดการอุทยานฯเอง ก็จะมีแนวทางในการวางแผน การจัดทำโครงการ เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สมดุลกับศักยภาพของทรัพยากรในพื้นที่ และตอบสนองความต้องการประสบการณ์การท่องของนักท่องเที่ยวได้ โดยรักษาคุณภาพของทรัพยากรไว้ได้ สามารถใช้ได้อย่างยั่งยืน มีความน่าสนใจและจูงใจให้เกิดการท่องเที่ยว เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

๒. ผลกระทบจากกิจกรรมนันทนาการต่อทรัพยากรนันทนาการลดน้อยลง

๓. นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์มากขึ้น

๔. นักท่องเที่ยวรู้สึกรักและหวงแหนทรัพยากรที่มี

๕. จำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ เพิ่มมากขึ้น

(ลงชื่อ) .....

(นายประมวล รัตนวัน)

ผู้เสนอแนวคิด

วันที่.....๑๖...../.....กรกฎาคม...../.....๒๕๖๔.....